

Wall Street Journal/Henry Kissinger: Svět už nikdy nebude stejný

- CZ24 News | 11. dubna 2020

USA: Historickou výzvou dneška se stává to, zda lídři dokážou zvládnout krizi a a současně plánovat budoucnost. Selhání může dostat svět do plamenů.

Bývalý americký ministr zahraničí Henry Kissinger na stránkách novin *Wall Street Journal* (vydání 4. dubna 2020, s. A17) míní, že pandemie koronaviru navždy změní světový pořádek.

Kissingerovi připomíná surreální atmosféra kolem pandemie jeho mladá léta, konkrétně rok 1944, kdy sloužil v americké armádě a zažíval pocit nebezpečí, které nemířilo na nikoho konkrétního, ale udeřilo náhodně a zničujícím způsobem. Ale vnímá jeden zásadní rozdíl. V té už vzdálené minulosti v USA existoval pocit společného národního cíle. Dnes, v době hluboce rozpolcené společnosti, potřebují Spojené státy efektivní a dalekozrakou vládu, aby dokázaly překonat svým rozsahem bezprecedentní překážky globálních rozměrů.

Podle Kissingera je důvěra veřejnosti zásadní nejen pro sociální solidaritu, ale i pro vztahy mezi společnostmi a pro mezinárodní mír a stabilitu. Až pandemie skončí, budou si lidé vědomi selhání mnoha státních institucí, přičemž (ne)objektivita jejich hodnocení bude irelevantní. Skutečností je, že svět už nikdy nebude stejný.

Koronavirus udeřil bezprecedentně silně. Jeho šíření je exponenciální, každý pátý den se případy v USA zdvojnásobují. Zatím neexistuje lék, lékařské vybavení je nedostatečné, jednotky intenzivní péče jsou přeplněné, testování neadekvátní. Vakcína bude někdy za 12 až 18 měsíců.

Americká vláda zvládla situaci do té míry, že nedošlo k okamžité katastrofě. Důležitější ale bude, zda se podaří virus udržet na úrovni, která nezlomí veřejnou důvěru ve schopnost Ameriky vládnout sama sobě. A k tomu přibude další, paralelní úkol, který se týká přechodu k post-koronavirovému pořádku.

Lídři dnes řeší problém krize hlavně v národním rámci, virus ale nezná hranice. Dopad na lidské zdraví bude snad krátkodobý, dopady v oblasti politické a ekonomické mohou trvat generace. Žádná země, ani USA, nemůže virus zvládnout zcela sama. Momentální potřeby musejí být doplněny o globální vizi a program spolupráce.

Bývalý americký ministr zahraničí je toho mínění, že USA mají povinnost začít se věnovat třem oblastem a navázat přitom na Marshallův plán nebo Manhattan Project.

První oblastí je globální posílení odolnosti proti infekčním nemocem. Je třeba vyvinout nové technologie a techniky kontroly infekčních nemocí a provádět očkování.

Druhou oblastí je léčba světové ekonomiky. Dnešní krize je komplexnější, než byla ta v roce 2008. Důvodem je rychlost šíření nemoci a její dopady na podnikání.

A třetí je ochrana liberálního pořádku. Kissinger upozorňuje, že k zakladatelským legendám vzniku vlády patří „opevněné město“ chráněné panovníkem, který je vždy dost silný na to, aby obyvatele ochránil proti vnějším nepřátelům. Osvícenství tento koncept změnilo. Legitimita státu spočívá v tom, že svým lidem poskytne základní potřeby: bezpečnost, pořádek, blahobyt a spravedlnost. Jednotlivci si tyto potřeby nezajišťují sami. Kissinger se domnívá, že pandemie vrací do hry

anachronismus „opevněného města“.

Světové demokracie proto musejí bránit osvícenské pojetí. Globální ústup od rovnováhy mezi mocí a legitimitou povede k desintegraci společenské smlouvy doma i za hranicemi. Problém legitimacy a moci ovšem nelze vyřešit v rámci snahy zdolat infekci COVID-19. V domácí i v zahraniční diplomacii je potřebná zdrženlivost. Musejí být určeny priority, píše Kissinger dále.

Žijeme v epochálním momentě, končí článek. Historickou výzvou se stává to, zda lídři dokážou krizi zvládnout, a přitom už budovat budoucnost. Selhání by podle Kissingera mohlo přivést svět do plamenů.